

Bródnowska Reduta. Historia powstańczej barykady 1-3.08.1944 r.

Relacja Komendanta XXVI/6 Obwodu AK płk „Andrzeja” – Antoniego Żurowskiego.

1.08.1944 r.

O godz. 16.30 zgrupowanie złożone z plutonów dowodzonych przez por. „Rafała” i por. „Wilkosza” (VI Obwód AK, Rejon I) zdobyły obiekt przy ul. Bartniczej 3, wyrzucając załogę nieprzyjaciela ok. 25 ludzi, biorąc do niewoli 5 żołnierzy i zdobywając kilka KB i granatów. Budynek przygotowano do obrony (szkoła),

przystąpiono do budowy barykad. Samochody nieprzyjaciela zdążające w kierunku północnym w ilości 8 szt. zostały ostrzelane. 5 samochodów zdobyto i wzięto do niewoli kilku żołnierzy. Ok. 19.00 stanowiska zgrupowań zostały ostrzelane przez 2 samochody pancerne, lecz wycofały się one w kierunku Białołęki. W nocy zgrupowania zbudowały barykady i przekopały rowy przeciwczołgowe.

2.08.1944

Około południa szkoła została zaatakowana przez trzy czołgi, budynek został uszkodzony, czołgi wycofały się. Między godz. 14.00 – 16.00 piechota nieprzyjaciela przy wsparciu 2 czołgów zaatakowała obiekt, lecz została odparta ze stratami. Zdobyto trochę broni. Do końca dnia zgrupowania powstańcze ostrzeliwały się patrolom nieprzyjaciela i oprócz rozpoznania nie prowadziły natarcia na piechotę nieprzyjaciela w obawie przed jego czołgami. Zgrupowania zamknęły ulice, prowadzące z północy na teren rejonu.

3.08.1944

O godz. 11.00 obiekt został zaatakowany przez silny oddział piechoty wsparty 5 czołgami. Po ciężkiej walce ok. godziny 15.00 zgrupowania powstańcze wycofały się ul. Ogińskiego, niszcząc po drodze 2 samochody ciężarowe nieprzyjaciela, zabijając 5 Niemców. Straty własne 4 zabitych, 7 rannych. Strona wroga – 9 zabitych, 15 rannych, 12 wziętych do niewoli. Uzbrojenie powstańców – 24 kb, 10 pistoletów, 100 granatów konspiracyjnych, 1 pm.

Epizody powstańczej walki zgrupowania walczącego w murach szkoły przy ul. Bartniczej. Wspomnienia Bogdana Porebskiego – z sekcji Szare Szeregi wchodzącej w skład 619 plutonu, stanowiącego poczet d-cy Obwodu 6 AK.

Harcerska sekcja Szarych Szeregów walcząca na Bródnie, była w posiadaniu następującej broni: 1PM, 1 parebellum, P 38 Walle – 9 mm, belgijka 5 mm i 1 kb. Pełnią służbę wartowniczą.

1.08.1944

Po rozpoczęciu akcji (po godz. 17.00), zgrupowanie w skład którego wchodzi sekcja Szarych Szeregów bierze do niewoli 8 Niemców (inni świadkowie wydarzeń wspominają, że było ich 5 – ciu). W Domu Nauczycielskim znajdującym się na rogu ul. Bartniczej i Białołęckiej (dziś nie istnieje), na facjacie umieszczony jest CKM, jak również RKM (prawdopodobnie 2 szt.). Wzdłuż muru odgradzającego boisko szkolne od ul. Białołęckiej, rozmieszczeni SA strzelcy pełniący służbę. Późnym popołudniem wzdłuż ul. Białołęckiej z ul. Wysockiego k. Kina KLUB (na przeciwko kościoła), na pełnym gazie pędzi motocykl z koszem, prowadzony przez żołnierza niemieckiego. W koszu znajduje się drugi żołnierz obsługujący karabin maszynowy umocowany na koszu. Motocykl z jadącymi żołnierzami został ostrzelany przez stanowiska powstańcze stanowiska ogniowe z Domu Nauczycielskiego i strzelców z broni ręcznej, zza muru. Żołnierz jadący w koszu i obsługujący karabin maszynowy leży na koszu zabity lub ranny.

2.08.1944

Następuje atak czołgu poprzedzającego jadące za nim 2 samochody ciężarowe (w innych relacjach te 3 pojazdy uznano za czołgi). Na wysokości Kina KLUB, zaczynają ostrzał z CKM-ów oraz działa

czołgu na stanowiska powstańczej broni maszynowej, Jeden z pocisków wystrzelonych przez czołg trafia w murowaną ścianę (drewnianego?) domu mieszkalnego (nauczycielskiego). Strzały z powstańczej strony, ze stanowiska w Domu Nauczycielskim, unieruchamiają natarcie niemieckie, uszkadzając samochody. W tej sytuacji niemiecka obsługa samochodów, wobec ich unieruchomienia, przeskakuje pod osłoną ognia z czołgu, na czołg, który nie ryzykując dalszej jazdy, wycofuje się, zostawiając samochody, które triumfalnie wprowadzone zostają na boisko szkolne. Samochody wypełnione były czekoladą, papierosami i innymi artykułami pożywczymi.

Po ataku czołgów (tego dnia po południu Niemcy przypuścili jeszcze jeden atak czołgowy), m.in. harcerze z sekcji Szarych Szeregów udali się na teren warsztatów kolejowych, które zostały przez Niemców zaminowane. Zadanie jakie otrzymali, polegało na dostarczeniu ładunków i lontów, w celu założenia ich na przedpolu szkoły przy ul Bartniczej. Rozbrajając ładunki i lonty na terenie warsztatów kolejowych i parowozowni, powstańcy wykonujący to zadanie przyczynili się uratowania tych obiektów przed wysadzeniem w powietrze przez wycofujących się Niemców. Przyniesione z terenu warsztatów ładunki zostały zakopane wzdłuż ul. Wysockiego oraz Białoleńskiej po uprzednim ich uzbrojeniu i założeniu odpowiednie długości lontów. Zadanie zdobycia ładunków wybuchowych na terenie warsztatów kolejowych powstańcy wykonywali pod ostrzałem.

Warto również nadmienić, że szkoła przy ul Bartniczej była punktem dowodzenia d-cy I Rejonu. AK. Barykada na ul. Białoleńskiej nie była jedyna na Bródnie. Druga znajdowała się na ul. Odrowąża na wysokości XIII Liceum im. L. Lisa-Kuli. Powstańcy zbudowali ją wykorzystując do tego celu przewrócony wagon tramwajowy i jedną z licznie rosnących na ul. Odrowąża (do dzisiaj) topoli.

Opracował: Jacek Białek